

มาตรการทางกฎหมายเพื่อกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อกลาง กรณีการกลั่นแกล้งออนไลน์*

LEGAL MEASURES TO REGULATE INTERMEDIARY SERVICE PROVIDERS IN CASE OF CYBERBULLYING

อุษณีย์ ตันสูงเนิน

Ussanee Tunsungnain

สุมาลี วงษ์วิจิต

Sumalee Wongwittit

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ประเทศไทย.

Ramkhamhaeng University, Thailand.

E-mail: Ussanee@kku.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายของไทยและต่างประเทศ พร้อมทั้งเสนอร่างข้อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อกลางกรณีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ดำเนินการศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคผสมผสานระหว่างวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก การยกย่อง ประเมินร่าง จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งออนไลน์ ไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการออกตามลักษณะและรูปแบบของการให้บริการ อีกทั้งมาตรการทางกฎหมายไม่ได้เปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์สามารถโต้แย้ง เพื่อให้ผู้ให้บริการใช้ยกเลิกการระงับข้อมูล และนำเนื้อหาที่ถูกกระงับนำขึ้นมาใหม่ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ควรมีการระบุฐานความผิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งออนไลน์ไว้โดยเฉพาะ อีกทั้งควรมีการกำหนดข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการออกตามลักษณะประเภทของการให้บริการ นอกจากนี้ ควรมีมาตรการทางกฎหมายที่เปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์สามารถโต้แย้ง เพื่อให้ผู้ให้บริการใช้ยกเลิกการระงับข้อมูล และนำเนื้อหาที่ถูกกระงับนำขึ้นมาใหม่ได้ พร้อมทั้งผล

* Received: 12 April 2024; Revised: 18 June 2024; Accepted: 25 June 2024

ที่ได้จากการสัมภาษณ์และการประเมินร่างกฎหมายพบว่า การเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มีความเหมาะสม เนื่องจากการกำหนด คำนินยาม ลักษณะความผิด และโทษของการกระทำความผิด เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งออนไลน์เพื่อให้ครอบคลุมการกลั่นแกล้งในทุกรูปแบบ ย่อมมีความจำเป็น

คำสำคัญ: การกักตุนข้อมูล, การกลั่นแกล้งออนไลน์, ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต

Abstract

This research article aims to study legal issues concerning the regulation of internet service providers through a comparative analysis of legal measures in Thailand and abroad. It proposes a draft suggesting legal measures regarding the regulation of internet service providers as intermediaries in cases of online harassment. The study employs qualitative research methodology, utilizing a mixed-method approach that involves document analysis, in-depth interviews, drafting, and evaluation.

The study found that the Computer Crime Act B.E. 2550 and its amendment (No. 2) B.E. 2560 lack specific laws regulating cyberbullying, fail to define exceptions to the liability of service providers based on the nature and form of services, and do not provide avenues for computer data owners to challenge service providers' discretionary decisions to suspend data or repost suspended content. Therefore, the researchers suggest further amendments to the Computer Crime Act (No. 2) B.E. 2560 to specifically specify the basis of liability for online harassment, define exceptions to the liability of service providers based on the type of service provided and establish legal measures that allow computer data owners to challenge service providers' discretionary decisions to suspend data or repost suspended content. Along with the results from the interviews and evaluations of the drafting law, it was found the proposed amendments to the Computer Crime Act (No. 2) B.E. 2560 are appropriate due to the determination, definition, nature of the offense, and the punishment for committing an offense related to online bullying, covering all forms of bullying if deemed necessary.

Keywords: Blocking, Cyberbullying, Service Providers

บทนำ

ปัจจุบันมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น ดังเห็นได้จากข้อมูลสถิติดิจิทัลของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2565 ผลสำรวจพบว่า จำนวนประชากรไทยมีมากกว่า 70 ล้านคน แต่จำนวนของโทรศัพท์มือถือกลับมีสูงถึง 95.6 ล้านเครื่อง คิดเป็นสัดส่วน 136.5% ของประชากรไทย แต่คนที่ออนไลน์จริง ๆ มี 54.5 ล้านคน สามารถคิดเป็นร้อยละ 77.8% ของประชากรทั้งประเทศ แต่ที่น่าสนใจคือจำนวนผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียของไทยในปี 2565 กลับสูงกว่าผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต เพราะมีจำนวนคนไทยที่ใช้งานโซเชียลมีเดียมากถึง 56.85 ล้านคน หรือสามารถคิดเป็นร้อยละ 81.2% ของประชากรทั้งประเทศ (We Are Social, 2565) สถิติดังกล่าวเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของโลกออนไลน์ที่ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตประจำวันของคนในสังคม

ลักษณะพิเศษของอินเทอร์เน็ต นอกจากจะนำมาใช้ในทางสร้างสรรค์เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมแล้ว มีบุคคลอีกจำนวนหนึ่งที่อาศัยนวัตกรรมดังกล่าวทำความเสียหายแก่บุคคลอื่น ฉะนั้น จึงเกิดแนวคิดในการกำหนดความรับผิดชอบทางกฎหมายแก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต สำหรับการกระทำความผิดของบุคคลอื่นที่อยู่ภายในระบบเครือข่ายของตน ด้วยเหตุผลว่า ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นผู้ควบคุมและดูแลระบบเครือข่ายที่ผู้กระทำความผิดใช้ในการกระทำความผิดนั้น (สราวุธ ปิตียาศักดิ์, 2555) โดยปัญหาทางออนไลน์ที่พบมากในปัจจุบันคือ คือการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ซึ่งหมายถึงการสื่อสารด้วยการส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ลักษณะต่าง ๆ เช่น ข้อความ ภาพ ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงทางสื่อออนไลน์ โดยมุ่งส่งผลกระทบทางจิตใจต่อผู้ถูกระทำ (คนธิป ทองรวีวงศ์, 2558) หากเปรียบเทียบการกลั่นแกล้งรังแกทางอินเทอร์เน็ต กับการกลั่นแกล้งรังแกที่เกิดขึ้นในโลกกายภาพ จะเห็นว่า จากเดิมที่เด็กในโรงเรียนมีการกลั่นแกล้งรังแกโดยการกระทำการใด ๆ ให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้สึกด้อยค่า อับอาย ด้วยการกระทำทางกายภาพ เช่น ใช้คำพูดดูถูก ล้อเลียน (Andrew M. Henderson, 2565) การรังแกเป็นสิ่งที่คนในสังคมส่วนใหญ่เริ่มตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ที่ผ่านมาในอดีต การข่มเหงรังแกไม่ได้ถูกมองเป็นภัยร้ายแรง โดยทั่วไปกลับถูกมองว่าเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา หรือเป็นเรื่องปกติ (Robert, JR. B. Walter, 2008) สำหรับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ในราวปี 2002 แต่ยังไม่จัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่ประสบปัญหาและน่าเป็นห่วง ซึ่งไทยเคยมีผลงานวิจัยชิ้นหนึ่ง คือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่มีกมาจากนักเรียนที่พ่อแม่หย่าร้าง ซึ่งจะหันมากลั่นแกล้งเพื่อนคนอื่นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อระบายความทุกข์ที่ตัวเองต้องประสบพบเจอในโลกไซเบอร์ (สาวตรี สุขศรี, 2561) และได้มีงานวิจัยพบว่า รูปแบบการถูกรังแกบนโลก

ไซเบอร์ ประกอบด้วย การถูกนินทา ตำหนิ ด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย ถูกหมิ่นประมาท ถูกข่มขู่ และการถูกคุกคามทางเพศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้นักศึกษารู้สึกโมโห โกรธ รู้สึกคับข้องใจ รู้สึกเครียด วิตกกังวล และรู้สึกอับอาย ทั้งนี้ ยังส่งผลกระทบทางอ้อม ทำให้สุขภาพจิตเสื่อมเสีย ร่างกายอ่อนแอ และเกิดภาวะซึมเศร้าจนไม่สามารถเข้าร่วมสังคมกับบุคคลอื่นได้ และมีสภาวะอยากคิดฆ่าตัวตาย (ธัญกร ตุดเกื้อ และมาลี สบายยิ่ง, 2560)

ปัญหากฎหมายไม่ครอบคลุมถึงการกลั่นแกล้งออนไลน์ กล่าวคือตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ที่กำหนดไว้ในมาตรา 14 ว่าการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้เป็นความผิด (1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวงซึ่งข้อมูล คอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (2) ข้อมูลอันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในประเทศ (3) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย หรือ (4) ข้อมูลลักษณะอันลามกที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) โดยผลของมาตรา 14 นั้น ได้มีการออกประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เรื่องขั้นตอนการแจ้งเตือนการระงับการทำให้แพร่หลายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ในประกาศมีระบบ “แจ้งเตือนให้ลบเนื้อหา” ว่าผู้ให้บริการต้องจัดทำหนังสือแจ้งเตือน โดยมีแบบฟอร์มให้ผู้ให้บริการสามารถแจ้งให้ระงับการแพร่หลาย หรือลบเนื้อหาที่มีความผิดตามมาตรา 14 เมื่อพิจารณาถึงฐานความผิดตามมาตรา 14 มีเพียงบางอนุมาตราเท่านั้นที่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ได้ เช่น การกลั่นแกล้งรังแกโดยการเผยแพร่ภาพลามกอนาจารของผู้อื่น ทำให้ผู้นั้นอับอาย หรือถูกดูหมิ่น อาจปรับใช้มาตรา 14 (4) หรือหากมีการโพสต์ข้อความเกี่ยวกับผู้อื่นที่เป็นข้อมูลปลอมหรือเท็จ อาจเข้าองค์ประกอบความผิดมาตรา 14 (1) หรือ (2) ได้ แต่หากข้อความดังกล่าว มิได้มีลักษณะข้อมูลปลอมหรือเท็จ แม้ว่าจะส่งผลเหยียดหยามสบประมาทผู้อื่นทางออนไลน์ก็ไม่อาจปรับใช้ได้ (คนพล จันทน์หอม, 2558)

ปัญหาข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการมีลักษณะไม่เหมาะสม เพราะไม่ได้มีการจำแนกความรับผิดตามลักษณะและรูปแบบของการให้บริการ มาตรการทางกฎหมายตามมาตรา 15 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) กำหนดว่าผู้ให้บริการไม่ต้องรับโทษในฐานะให้ความร่วมมือให้ความยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจ หากพิสูจน์ได้ว่ามีมาตรการเพื่อการแจ้งเตือนและระงับการเผยแพร่ หรือนำข้อมูลออกจากระบบคอมพิวเตอร์ที่ตนควบคุมดูแล ทำให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการรับผิด ตามที่

กฎหมายกำหนด แม้ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ผู้ให้บริการบางประเภทมีสถานะเป็นเพียง “ตัวกลาง” ส่งผ่านข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่กฎหมายกำหนดให้ต้องรับผิดชอบเท่ากับตัวการ ในขณะที่หากพิจารณาตามกฎหมายอาญาแล้ว ลักษณะการกระทำของผู้ให้บริการอาจเข้าข่ายเป็นแค่เพียง “ผู้สนับสนุน” เท่านั้น ซึ่งมีโทษน้อยกว่า โดยผลของมาตรา 15 จึงเป็นประเด็นปัญหาว่า การกำหนดความรับผิดของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อกลาง ให้รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ให้บริการที่กระทำความผิด โดยไม่ได้มีการจำแนกความรับผิดตามประเภทของการให้บริการ จะเป็นการยุติธรรมต่อผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่ไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดนั้นโดยตรงมากเกินไป อีกทั้งเป็นการลดแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรมในเทคโนโลยีหรือไม่ อย่างไร

ปัญหาการไม่เปิดช่องให้มีการโต้แย้งในการนำเนื้อหาที่ถูกระงับนำขึ้นมาใหม่ มีผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูล กล่าวคือ ประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เรื่อง ขั้นตอนการแจ้งเตือนการระงับการทำให้แพร่หลายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ และการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2565 (ประกาศเรื่อง ขั้นตอนการแจ้งเตือนฯ) ไม่ได้มีมาตรการเพื่อเปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์สามารถโต้แย้งให้ผู้ให้บริการยกเลิกการระงับข้อมูล และนำเนื้อหาที่ถูกระงับนำขึ้นมาใหม่ได้ ดังนั้น ประเด็นปัญหาจึงมีว่า การไม่มีมาตรการให้สิทธิเจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์โต้แย้งผู้ให้บริการ ในการนำเนื้อหาที่ถูกระงับนำขึ้นมาใหม่นั้น มีผลกระทบในเชิงธุรกิจ รวมทั้งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของเจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือไม่

จากประเด็นปัญหาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมาย วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการของไทยและต่างประเทศ เกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต กรณีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ โดยสมควรให้มีการกำหนดความรับผิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ไว้โดยเฉพาะ กำหนดข้อยกเว้นของผู้ให้บริการ โดยพิจารณาตามรูปแบบและลักษณะของการให้บริการ อีกทั้งควรมีมาตรการทางกฎหมายที่เปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์ สามารถโต้แย้งเพื่อให้ผู้ให้บริการยกเลิกการระงับข้อมูล และนำเนื้อหาที่ถูกระงับนำขึ้นมาใหม่ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อกลาง กรณีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อกลาง กรณีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ของไทย สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และแคนาดา
3. เพื่อร่างและประเมินร่างข้อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อกลาง กรณีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์

สมมติฐานการวิจัย

ประเทศไทย ไม่มีกฎหมายเฉพาะในการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อกลาง กรณีความผิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งออนไลน์ มีเพียงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 และประมวลกฎหมายอาญาที่สามารถนำมาปรับใช้ได้เป็นบางกรณี จึงต้องทำการวิจัย (Research problems) เกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อกลาง กรณีความผิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งออนไลน์ เพื่อนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) กระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) (สุมาลี วงษ์วิฑิต, 2562) ส่วนการยกร่างและประเมินร่าง ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเชี่ยวชาญในการประเมินร่างมาตรการทางกฎหมาย จำนวน 5 กลุ่ม เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ 1) ผู้พิพากษา จำนวน 1 คน 2) พนักงานอัยการ จำนวน 1 คน 3) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการปราบปรามการกระทำความผิด เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี จำนวน 1 คน 4) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสิทธิเด็กและเยาวชน จำนวน 1 คน และ 5) นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ จำนวน 1 คน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามระเบียบวิธีการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดนำเสนอที่ละประเด็น ดังนี้

1. ผลวิจัยจากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต กรณีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ พบว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ในปี พ.ศ. 2560 ก็ยังไม่ครอบคลุมถึงความผิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งออนไลน์ เนื่องจากกฎหมายนี้ เป็นกฎหมายเฉพาะที่กำหนดความผิดสำหรับการสื่อสารข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีหลักการลงโทษการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์สำหรับเนื้อหาบางประการ เท่านั้น

ทั้งนี้ ในปัจจุบันการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต มีลักษณะไม่เหมาะสม เพราะไม่ได้มีการจำแนกตามประเภทและรูปแบบของผู้ให้บริการ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการยุติธรรมต่อผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ที่ได้เป็นผู้กระทำความผิดในความผิดนั้นโดยตรง อีกทั้งเป็นการลดแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรมในเทคโนโลยีการสื่อสาร ฉะนั้น จึงควรมีกฎการคุ้มครองการให้บริการอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการไม่เปิดช่องให้มีการโต้แย้งและระยะเวลาที่ชัดเจน สำหรับการนำเนื้อหาของเจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ถูกกระทำความผิดกลับมาใหม่ ผู้วิจัยเห็นว่ามีผลกระทบในเชิงธุรกิจ รวมทั้งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของเจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ฉะนั้น จึงควรมีกฎการคุ้มครองเจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดา ทั้งสองประเทศต่างก็มีการวางหลักเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์แตกต่างกันไป กล่าวคือ ในสหรัฐอเมริกามีกฎหมายระดับมลรัฐ เช่น รัฐแมริแลนด์ รัฐนอร์ทแคโรไลนา รัฐแคลิฟอร์เนีย โดยปรากฏทั้งในกฎหมายการสื่อสาร กฎหมายการศึกษา รวมทั้งมีปรากฏในลักษณะมาตรการของโรงเรียนที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลอย่างเคร่งครัด ป้องกันการเกิดปัญหาการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ส่วนในระดับรัฐบาลกลางของอเมริกานั้น มีร่างพระราชบัญญัติการป้องกันการกลั่นแกล้งทางออนไลน์บัญญัติขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันและคุ้มครองเด็กผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต มิให้ตกเป็นเครื่องมือของการกลั่นแกล้งในลักษณะต่าง ๆ สำหรับประเทศแคนาดา มีกฎหมายรัฐบาลกลางเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้แก่ พระราชบัญญัติปกป้องชาวแคนาดาจากอาชญากรรมออนไลน์ หรือ Protecting Canadians from Online Crime Act มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินการต่าง ๆ สำหรับการจับผู้กระทำความผิดฐานกลั่นแกล้งทางออนไลน์มาลงโทษ

เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ผู้ให้บริการกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา (Digital Millennium copyright Act 1998) ได้กำหนดหน้าที่โดยมี

การแบ่งแยกประเภทของผู้ให้บริการออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) ผู้ให้บริการเชื่อมต่อ (2) ผู้ให้บริการแคช (3) ผู้ให้บริการจัดเก็บข้อมูล และ (4) ผู้ให้บริการสืบค้น กฎหมายฉบับนี้มีการกำหนดหน้าที่ของผู้ให้บริการเหล่านี้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้ผู้ให้บริการเชื่อมต่อและผู้ให้บริการแคช ไม่ต้องมีหน้าที่ในการลบหรือให้นางานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ ส่วนสหภาพยุโรป มีประกาศระเบียบการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (EU Directive on Electronic Commerce) ซึ่งการออกกฎหมายฉบับดังกล่าว ไม่ได้จำกัดเฉพาะการลบออกเท่านั้น แต่อาจใช้วิธีการปิดกั้นช่องทางเข้าถึงก็ได้ (สาวตรี สุขศรี, 2563) โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ให้บริการ ซึ่งมีการแบ่งแยกประเภทของผู้ให้บริการออกเป็น 3 ประเภทคือ (1) ผู้ให้บริการประเภทท่อ (2) ผู้ให้บริการเก็บข้อมูลชั่วคราว และ (3) ผู้ให้บริการรับฝากข้อมูล โดยผู้ให้บริการประเภทท่อที่ทำหน้าที่เพียง “ส่งผ่าน” ข้อมูลในระบบเครือข่าย โดยหลักแล้วจึงไม่ต้องรับผิดชอบในข้อมูลที่ตนส่งผ่านให้ เว้นแต่เป็นผู้ริเริ่มการส่ง คัดเลือกหรือดัดแปลงข้อมูลนั้น ส่วนกฎหมายไทยไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการออกตามลักษณะประเภทของการให้บริการ จึงทำให้ผู้ให้บริการทุกประเภทมีความรับผิดเป็นอย่างเดียวกัน แนวคิดเรื่องการเพิ่มภาระหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต จึงเริ่มเกิดขึ้นในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย (ขวลิต อรรถศาสตร์, 2544)

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบในบริบทของหน้าที่และความรับผิดของผู้ให้บริการในแต่ละประเทศ ได้มีการแยกประเภทของผู้ให้บริการอย่างชัดเจนว่า ผู้ให้บริการแต่ละประเภทนั้นมีหน้าที่อะไร และกำหนดข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการออกตามลักษณะประเภทของการให้บริการ ซึ่งจะเห็นว่า มีเพียงประเทศไทยที่ไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการออกตามลักษณะประเภทของการให้บริการ จึงทำให้ผู้ให้บริการทุกประเภทมีความรับผิดเป็นอย่างเดียวกัน ถึงแม้จะไม่ได้เป็นผู้รับข้อมูล ส่งต่อข้อมูล จัดเก็บข้อมูล หรือมีส่วนในการเผยแพร่ข้อความที่มีการละเมิดนั้นเลยก็ตาม

ผลการศึกษาเปรียบเทียบประเด็นการเปิดช่องให้เจ้าของข้อมูล สามารถโต้แย้งในการนำเนื้อหาที่ถูกกระบบนำขึ้นมาใหม่ เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา (Digital Millennium copyright Act 1998) เจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์สามารถโต้แย้ง ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยให้พิจารณาเอาเนื้อหาถูกระบบกลับคืนขึ้นบนเว็บไซต์ได้ภายใน 10-14 วัน อีกทั้งเมื่อพิจารณากระบวนการต่าง ๆ ของกฎหมายของอเมริกา ก็รองรับให้กระบวนการยุติธรรมทางศาลเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่เมื่อพิจารณากฎหมายไทย ตามประกาศเรื่อง ขั้นตอนการแจ้งเตือนฯ การอัปโหลดข้อมูลขึ้นมาใหม่ ไม่มีการเปิดช่องให้เจ้าของข้อมูล สามารถโต้แย้งในการนำเนื้อหาที่ถูกกระบบนำขึ้นมาใหม่ได้

3. ผลการประเมินร่างข้อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสม เนื่องจากหากมีการแก้ไขประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต กรณีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ก็จะสามารถนำกฎหมายไปปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น คือ มีการกำหนดคำนิยาม ลักษณะความผิด และโทษของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งออนไลน์ เพื่อให้ครอบคลุมการกลั่นแกล้งและคุกคามบนสื่อสังคมออนไลน์ทุกรูปแบบ อีกทั้งการกำหนดความรับผิดของผู้ให้บริการนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่การพิจารณาต้องคำนึงถึงการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้มากที่สุด ฉะนั้น จึงควรจะมีการแยกประเภทข้อยกเว้นความรับผิดแตกต่างกันออกไปตามประเภทของผู้ให้บริการ พร้อมทั้งควรมีการกำหนดช่องทางโต้แย้งและระยะเวลาที่ชัดเจน ในระบบแจ้งเตือนให้ลบสำหรับการนำเนื้อหาของผู้ให้บริการข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ถูกระงับกลับมาใหม่ เนื่องจากการระงับการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ เป็นการกระทบต่อเสรีภาพในการแสดงออกของผู้นำเสนอข้อมูล ฉะนั้น จึงควรให้เจ้าของข้อมูลที่ถูกกระงับมีสิทธิในการที่จะโต้แย้ง มีสิทธิในการอุทธรณ์และทราบนวัน เวลาที่ชัดเจนว่า ข้อมูลที่ถูกกระงับไปนั้นจะนำกลับมาเผยแพร่ได้อีกเมื่อใด

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยได้ศึกษาถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ในปี พ.ศ. 2560 รวมถึงได้ศึกษากฎหมายทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ความครอบคลุมของกฎหมาย กรณีการกลั่นแกล้งออนไลน์

การครอบคลุมของกฎหมายเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งออนไลน์ เมื่อพิจารณาในบริบทของกฎหมายไทย พบว่า ไม่มีกฎหมายใดที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ หรือหากพิจารณาปรับใช้กฎหมายที่มีอยู่ ก็ยังมีความชัดเจน หรือครอบคลุมต่อลักษณะของปัญหา ซึ่งหากพิจารณาถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ในปี พ.ศ. 2560 มาตรา 14 และ มาตรา 16 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอันเป็นการกลั่นแกล้งและคุกคามบนสื่อสังคมออนไลน์นั้น อาจไม่ครอบคลุมประกอบความรับผิดตามกำหนดในมาตรานั้น ๆ ได้ เนื่องจากการกลั่นแกล้งรังแกและคุกคามบนสื่อสังคมออนไลน์นั้น มีการกระทำหลายรูปแบบ ทำให้ไม่อาจนำกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันมาบังคับใช้กับการกลั่นแกล้งรังแกและคุกคามบนสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างครอบคลุม

หากพิจารณาตามกฎหมายอาญา ก็สามารถปรับใช้ได้เพียงบางกรณีเท่านั้น เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา 326 ความผิดฐานช่วยหรือยุยงให้ผู้อื่นฆ่าตัวตาย มาตรา 293 ความผิดฐานทำให้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจโดยการขู่เข็ญ มาตรา 392 หรือความผิดฐานรังแกข่มเหงผู้อื่น หรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย หรือเดือดร้อนรำคาญ มาตรา 397 เป็นต้น

2. วิเคราะห์การกำหนดรูปแบบและการให้บริการของผู้ให้บริการ ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่รัฐควรกำกับดูแล ดังนี้

ความรับผิดของผู้ให้บริการ จากการศึกษาพบว่า การกำหนดความรับผิดของผู้ให้บริการของประเทศไทยมีลักษณะไม่เหมาะสม เพราะไม่ได้มีการจำแนกความรับผิดตามลักษณะและรูปแบบของการให้บริการ โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศอเมริกา แคนาดา และยุโรป พบว่า บริบทของหน้าที่และความรับผิดของผู้ให้บริการในแต่ละประเทศ ได้มีการแยกประเภทของผู้ให้บริการอย่างชัดเจนว่า ผู้ให้บริการแต่ละประเภทยังมีหน้าที่อะไร และกำหนดข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการออกตามลักษณะประเภทของการให้บริการ ซึ่งจะเห็นว่าประเทศไทยไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการออกตามลักษณะประเภทของการให้บริการ จึงทำให้ผู้ให้บริการทุกประเภทมีความรับผิดเป็นอย่างเดียวกัน ถึงแม้จะไม่ได้เป็นผู้รับข้อมูล ส่งต่อข้อมูล จัดเก็บข้อมูล หรือมีส่วนในการเผยแพร่ข้อมูลที่มีการละเมิดนั้นเลยก็ตาม

3. วิเคราะห์ประเด็นการเปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลสามารถโต้แย้งในการนำเนื้อหาที่ถูกระงับนำขึ้นมาใหม่

ประเด็นการเปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลสามารถโต้แย้งในการนำเนื้อหาที่ถูกระงับนำขึ้นมาใหม่ เมื่อพิจารณากฎหมายไทยจะเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565 ตามประกาศเรื่อง ขั้นตอนการแจ้งเตือนฯ ของการอัปโหลดข้อมูลขึ้นมาใหม่ ไม่มีการเปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลสามารถโต้แย้งในการนำเนื้อหาที่ถูกระงับนำขึ้นมาใหม่ได้ ฉะนั้น เมื่อผู้ให้บริการได้รับข้อแจ้งเตือนจากผู้ใช้บริการว่ามีการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดตามมาตรา 14 หากผู้ให้บริการพิจารณาข้อแจ้งเตือนแล้ว และเห็นว่าข้อความนั้นผิดกฎหมายจริง จึงดำเนินการระงับในส่วนข้อมูลที่มีการบอกแจ้ง เพื่อไม่ให้ข้อมูลแพร่หลาย

เมื่อศึกษากฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา (Digital Millennium copyright Act 1998) มีการเปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์ สามารถโต้แย้งในการนำเนื้อหาที่ถูกระงับนำขึ้นบนเว็บไซต์

ได้ภายใน 10-14 คือในสหรัฐอเมริกา การคุ้มครองทางศาลแก่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการโต้แย้งการแจ้งเตือน และผู้กล่าวหาฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล อีกทั้งเมื่อพิจารณากฎหมายของอเมริกา กระบวนการต่าง ๆ รองรับให้กระบวนการยุติธรรมทางศาลเข้ามาเกี่ยวข้อง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายเพื่อกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อกลางกรณีการกลั่นแกล้งออนไลน์ ทั้งของไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ข้อสรุป ดังนี้

กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ ประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ยังไม่ครอบคลุมถึงความผิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งออนไลน์ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีลักษณะไม่เหมาะสม เพราะไม่ได้มีการจำแนกความรับผิดชอบตามประเภทของการให้บริการ และการไม่เปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์มีสิทธิโต้แย้งในการนำเนื้อหาที่ถูกกระบบนำขึ้นมาใหม่มีผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

1. ประเด็นปัญหาความครอบคลุมของกฎหมาย การกลั่นแกล้งออนไลน์ ประเทศไทยควรมีการบัญญัติกฎหมายให้การกลั่นแกล้งออนไลน์เป็นความผิดเฉพาะ มีมาตรการเชิงนโยบายดังเช่นสหรัฐอเมริกา ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา คือ มีกำหนดให้คณะกรรมการโรงเรียนนั้นจะต้องนำนโยบายของมลรัฐมาบังคับใช้ เพื่อมิให้เกิดการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน อีกทั้งควรมีการจัดตั้งหน่วยงานสืบสวนสอบสวนการกลั่นแกล้งรังแกออนไลน์โดยเฉพาะ ซึ่งเรียกว่า “Cyber-SCAN” โดยกำหนดให้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน และเข้าช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างผู้กลั่นแกล้งและผู้ถูกกลั่นแกล้ง ดังเช่นประเทศแคนาดาด้วย โดยผู้วิจัยเสนอร่างมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองบุคคลจากการกลั่นแกล้งออนไลน์โดยกำหนดค่านิยมของ “การกลั่นแกล้งออนไลน์” ดังนี้

“การกลั่นแกล้งออนไลน์” หมายถึง การสื่อสารใด ๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้เทคโนโลยีเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งรวมถึงการสื่อสารโดยใช้คอมพิวเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เว็บไซต์ เครือข่ายสังคม ข้อความตัวอักษร เว็บไซต์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการสื่อสารซ้ำ ๆ หรือต่อเนื่อง ทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว รบกวน ทำให้อับอาย หดหู่ ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ อารมณ์ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง

2. ประเด็นการกำหนดช้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการออกตามลักษณะประเภทของการให้บริการ ประเทศไทยควรแก้ไขกฎหมาย ดังเช่น กฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา คือ กฎหมายลิขสิทธิ์ดิจิทัล (Digital Millennium copyright Act 1998) คือมีการแยกประเภทของผู้ให้บริการอย่างชัดเจน ว่าผู้ให้บริการแต่ละประเภะนั้นมีหน้าที่อะไร และกำหนดช้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการออกตามลักษณะประเภทของการให้บริการให้ชัดเจน อีกทั้งยังมีกฎหมายว่าด้วยการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมในปี ค.ศ. 1996 (Communication Decency Act 1996) โดยกฎหมายฉบับนี้มุ่งคุ้มครองผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไว้เป็นการเฉพาะ โดยไม่ต้องมารับผิดในข้อความของผู้ใช้บริการในฐานะ “ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา” (Digital Millennium copyright Act 1998) ผู้วิจัยเสนอร่างมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

มาตรา....ผู้ให้บริการผู้ใดให้ความร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจกับการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดกฎหมายที่อยู่ในการควบคุม หรือระบบคอมพิวเตอร์ของตนตามมาตรา 14 ต้องระวางโทษสองในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 14”

การพิจารณาความรับผิดของผู้ให้บริการตามวรรคหนึ่งนั้น ให้มีการพิจารณากำหนดช้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการตามลักษณะและรูปแบบของการให้บริการ กล่าวคือ หากการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดกฎหมาย ไม่ได้อยู่ในความควบคุมของผู้ให้บริการ หรือผู้ให้บริการไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ไม่ต้องรับผิด

3. ประเด็นการกำหนดช่องทางโต้แย้งและระยะเวลาที่ชัดเจน ในระบบแจ้งเตือนให้ลบสำหรับการนำเนื้อหาของผู้เจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ถูกระงับกลับขึ้นมาใหม่ ไทยควรมีการบัญญัติกฎหมายที่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตเหมือนประเทศอเมริกา คือควรมีการเปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลสามารถทำการโต้แย้ง และควรกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน สำหรับการนำเนื้อหาของผู้เจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ถูกระงับกลับขึ้นมานำเสนอใหม่ ว่าข้อมูลที่ถูกระงับไปนั้นจะนำกลับมาเผยแพร่ได้อีกเมื่อใด เช่น กฎหมายลิขสิทธิ์ดิจิทัล (Digital Millennium copyright Act 1998) ผู้วิจัยเสนอร่างมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

ข้อ) เจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ถูกระงับการทำให้แพร่หลาย อาจโต้แย้งการระงับดังกล่าวไปยังผู้ให้บริการ เพื่อขอให้ยกเลิกการระงับการทำให้แพร่หลายข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้น หรือ หากได้รับผลกระทบโดยตรงจากคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ออกตามประกาศฉบับนี้ อาจอุทธรณ์คำสั่ง ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(...) ลงบันทึกประจำวัน หรือแจ้งความร้องทุกข์เพื่อเป็นหลักฐานต่อพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยแจ้งรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ถูกกระทำการเผยแพร่ ตามมาตรา 14 รายละเอียดของผู้ให้บริการ รายละเอียดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตนเอง พร้อมยื่น เอกสารหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเจ้าของและความชอบด้วยกฎหมายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ นั้น พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานอื่น ที่เกี่ยวข้องแก่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ

(...) แจ้งรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตนที่ถูกกระทำการเผยแพร่ตามมาตรา 14 ต่อผู้ให้บริการ พร้อมยื่นเอกสารหลักฐานตาม (4) (ก) รวมทั้งเอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ให้บริการ

(...) เมื่อผู้ให้บริการได้รับการโต้แย้งตาม (...) แล้ว ให้ผู้ให้บริการดำเนินการยกเลิก การระงับ การทำให้แพร่หลายข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามความเหมาะสมและ ขึ้นอยู่กับสภาพของการให้บริการแต่ละประเภท แต่ให้อยู่ในระหว่างระยะเวลาสิบสี่วัน นับแต่ผู้ให้บริการ ได้รับการโต้แย้ง หรือเว้นแต่มีเหตุอันสมควร

ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำโต้แย้ง ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้ดำเนินการมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่ง เดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นตามความเห็นของตน ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย ให้มีคำสั่งยกคำโต้แย้งและแจ้งผู้โต้แย้งทราบภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่มี คำสั่ง

เอกสารอ้างอิง

- คณพล จันทน์หอม. (2558). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- คณาธิป ทองรวีวงศ์. (2558). *มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิบุคคลจากการกลั่นแกล้ง รังแกออนไลน์ ซึ่งนำไปสู่การฆ่าตัวตาย: ศึกษากรณีกฎหมายความปลอดภัยไซเบอร์*. ใน *รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์.
- ชลิต อรรถศาสตร์. (2544). *Cyberlaw กฎหมายกับอินเทอร์เน็ต*. กรุงเทพมหานคร: โปรวิชั่น.
- ธัญกร ตุดเกื้อ และมาลี สบายยิ่ง. (2560). *รูปแบบ ผลกระทบ และวิธีการจัดการเมื่อถูกรังแกบน โลกไซเบอร์ของนักศึกษาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย*. *วารสารพฤติกรรม ศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 9(2), 220-236.

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 (24 มกราคม 2560). ราชกิจจานุเบกษา 134 (10 ก), 24-35

สราวุธ ปิตียาศักดิ์. (2555). *กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.

สาวตรี สุขศรี. (2561). อาชญากรรมความรุนแรงบนอินเทอร์เน็ต. *วารสารนิติศาสตร์*, 42(2), 291-292.

สาวตรี สุขศรี. (2563). *กฎหมายว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์และอาชญากรรมไซเบอร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุมาลี วงษ์วิทิต. (2562). *ระเบียบวิธีวิจัยทางกฎหมาย: แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Andrew M. Henderson. (2009). High-Tech Words Do Hurt : A Modern Makeover Expands Missouri's Harassment Law to Include Electronic Communications. เรียกใช้เมื่อ 21 ตุลาคม 2565 จาก <https://scholarship.law.missouri.edu/iss2/7/>.

Robert, JR. B. Walter. (2008). *Working with Parent of Bully and Victims*. Thousand Oak: Sage.

We Are Social. (2565). *รายงานสถิติ Thailand Digital Stat 2021*. เรียกใช้เมื่อ 4 สิงหาคม 2565 จาก <https://www.everydaymarketing.co/knowledge/Thailand-digital-stat-2021-we-are-social/>.